

HORIZON-TAAL

november - december 2024

Jaargang 56 - nummer 329

ESPERANTO
Studieweekend

IEPER, 21-23 FEBRUARI '25

1
STARTEN
Voor wie zijn eerste stappen zet in Esperantoland

2
OEFENEN
Voor wie zijn kennis wil bijschaven en zijn spreken oefenen

3
VERDIEPEN
Voor wie de puntjes op de i wil en wat literatuur proeven

Van vrijdagavond tot zondagmiddag intensief les volgen op jouw niveau en in een gezellige sfeer.
Overnachting in een jeugdverblijf, drie maaltijden per dag

SCHRIJF JE NU IN

Nieuws over het studieweekend zie pag. 15
Zonnig SAT-congres in Portugal
Bepaalt Afrika de toekomst van Esperanto (?)

INHOUD

Ten geleide + uitnodiging Bijzondere Algemene Vergadering 3

Benelux-congres tussen bronsgroen eikenhout 4

Movado sen Nomo blaast 45 kaarsjes uit..... 10

Abonnementen & lidmaatschappen..... 11

Zamenhoeffest 2024 in Lessines..... 13

Word individueel lid van UEA..... 14

BEST dat je erbij bent... op ons BEST-studieweekend 15

Zonnig SAT-congres in Portugal..... 16

Bepaalt Afrika de toekomst... ook van Esperanto (?)..... 18

Handicapaciteiten en Esperantisten bij UNESCO..... 23

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw
56ste jaargang november-december 2024. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Hoofdredacteur: Piet Glorieux ✉ horizon.taal@esperanto.be 🌐 www.esperanto.be/horizontaal
Tekstopmaak: Joost Vander Bauwhede ✉ joost.bauwhede@gmail.com
Proeflezen:: Kris Panis
Werkten mee aan dit nummer: István Ertl, Andreas Diemel, Marylin Droog, Ludovic Jongelingh, Kristin Tytgat, Eddy Van den Bosch

Administratie en verantwoordelijke uitgever
✉ Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen
☎ 03 234 34 00 ✉ admin@fel.esperanto.be 🌐 www.esperanto.be/fel/nl
BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC : KREDBEBB

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar.
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

De Wereld-Esperantovereniging benadrukt altijd dat de wervingsstrategie van de Esperantobeweging uit drie pijlers moet bestaan: *informado* [informeren], *instruado* [aanleren] en *utiligado* [gebruiken]. Met de Vlaamse Esperantobond hebben we ons de laatste tientallen jaren vooral geconcentreerd op het laatste. Monato, onze retbutiko en onze eldonejo zijn wereldberoemd in *Esperantujo*. De *instruado* draait echter op een laag pitje en van *informado* komt weinig of niks in huis. Maar alle drie zijn even belangrijk. Wie zal er nog Esperanto moeten gebruiken als er geen Esperantosprekers meer zijn? En wie zal Esperanto leren als men nooit van het bestaan van Esperanto heeft gehoord? Dat laatste is meer en meer het geval in Vlaanderen. Een van de middelen om te informeren is onze evenementen/congressen veel meer promoten en ze als onderdeel van een informatiecampagne gebruiken. Een andere piste lijkt me samenwerken met niet-Esperantoverenigingen, al was het maar om het woord Esperanto weer over de tong te laten gaan. Maar informeren vergt moed en werklust. Hierbij een oproep aan alle Esperantosprekers om zich te “outen” als Esperantospreker...

Piet Glorieux

Vlaamse Esperantobond
UITNODIGING TOT DE BIJZONDERE ALGEMENE VERGADERING
van zaterdag 30 november 2024 om 13 uur

Het bestuursorgaan van de Vlaamse Esperantobond nodigt u uit tot een Bijzondere Algemene Vergadering (BAV), die plaatsvindt in de zetel Lange Beeldekensstraat 169, Antwerpen.
Deuren gaan open om 11.30 uur zodat u kunt genieten van uw zelf meegebrachte picknick. Drank (koffie en thee) en versnaperingen zijn ter plaatse. Ook andere dranken (tegen betaling).

Effectieve leden hebben stemrecht en worden verwacht op de BAV, toegevoegde leden zijn ook welkom maar hebben alleen spreekrecht. In geval van overmacht kan een effectief lid de vergadering online bijwonen. Indien dat niet mogelijk is, kan hij/zij volmacht geven aan een ander effectief lid volgens de regels bepaald in de statuten dd. 25/05/2024, d.w.z. na akkoord van de volmachtnemer en mits dit schriftelijk te melden aan de secretaris. Effectieve leden ontvangen vooraf de link om de vergadering online bij te wonen. Op verzoek kunnen ook de toegetroden leden de link ontvangen.

- Agenda:
- 1. Goedkeuring van het vorige verslag.
 - 2. Goedkeuring van het VEB-jaarplan en VEB-budget 2025.
 - 3. Bespreking en eventuele goedkeuring van de organisatie door de VEB van de (rondreizende) tentoonstelling “Tien principes van oorlogspropaganda”, aangemaakt door het War Heritage Institute.
 - 4. Rondvraag.

Ieder lid kan tot 7 dagen *vóór* de vergadering aan de secretaris vragen om een agendapunt toe te voegen.

EEN RESEM AAN INLANDSE ESPERANTO-EVENEMENTEN

Virtueel (online) Esperantocongres
van donderdag 28 november tot en met zondag 1 december. Zie kader pag. 14

Zamenhoeffest (Lessines)
op zaterdag 14 december. Zie pag. 13

Studieweekend (leper)
van vrijdag 21 tot en met zondag 23 februari 2025. Zie pag. 15

BENELUX-CONGRES TUSSEN HET BRONGROEN EIKENHOUT

Tijdens het voorbije Benelux-congres, georganiseerd door de enthousiaste Limburga Esperanto-Asocio (LEA), konden de deelnemers kennismaken met het gezellige Hasselt en het groene Limburg. Anderzijds konden gebruikers van het Hasseltse station een heel klein beetje kennismaken met Esperanto. Een verslagje van (de avonturen van) een deelnemer uit het naburige Duitsland en andere avonturen.

AVONTUREN VAN EEN OOSTERBUUR IN LIMBURG

La Beneluksa Kongreso estas intertempe translime konata. Mi kiel germano do volonte partoprenis ĝin same kiel mi kutime faris dum la pasintaj jaroj (kun la pasinta jaro kiel escepto). Kaj ĉi-jare la partopreno estas eĉ pli facila: kun Hasselt la organizantoj elektis lokon tuj apud la germana limo. Sed kiel ofte en la vivo oni ne tro frue ĝoju: pro la situo de la belga regiono Limburgo, ŝirmita per geografia lango de Nederlanda Limburgo “kontraŭ” Germanujo, ni germanoj devas sufiĉe longdistance ĉirkaŭiri Mastriĥton por atingi la karajn urbojn Hasselt, Genk aŭ Houthalen-Helchteren, kie okazis la Beneluksa Kongreso antaŭ kelkaj jaroj. Mi do ĉi-jare elektis aliri la kongresejon ne per publika transporto tra Aĥeno kaj Lieĝo, sed per aŭtomobilo. Tiel ne vere estis multe pli rapide, ĉar dank’ al nova nederlanda leĝo oni nur rajtis veturi je cent kilometroj en horo, kio helikrapidigis mian vojaĝon. Ĝi estis des pli stresiga, ĉar mi ne volis maltrafi la plej gravan programeron de la vespero: adiaŭa festo de Nicky. Kaj mi rajtis transdoni donacan libron de mia germana amikino Helga Plötner, kiu faris specialan pentraĵon. La en la kongresa libro rekomendita publika parkejo, unu kilometron for de la kongresejo, estis okupita pro la loka kermeso: oni ne rajtis lasi min eniri. Mi do per Google Maps serĉis parkejon kaj trovis ĝin tuj apud la stacidomo, nome publika parkdomo. La ŝildo apud la enveturejo ofertis restadon kontraŭ dek du eŭroj po nokto kaj mi tion akceptis. Finfine estis multe pli, sed nu, ĉar mi estas estrarano de Germana Esperanto-Asocio (GEA) kaj ĉar mi oficiale reprezentis la asocion, finfine la GEA-trezoristo pagos ĝin.

Nicky

Feliĉe mi venis ĝustatempe por la adiaŭa festo de Nicky, mi povis transdoni la donacon ĝustatempe

Het Benelux-congres is inmiddels tot over de grenzen bekend. Als Duitser nam ik er dan ook graag aan deel, net als de afgelopen jaren (met vorig jaar als uitzondering). Dit jaar was mijn deelname nog gemakkelijker: met Hasselt hadden de organisatoren een plek gekozen vlak bij de Duitse grens. Maar, zoals zo vaak in het leven, mag je niet te snel victorie kraaien: door de ligging van de Belgische regio Limburg, “beschermd” door een Nederlands-Limburgse landtong “tegen” Duitsland, moeten wij Duitsers een flink eind om Maastricht heen rijden om de geliefde steden Hasselt, Genk of Houthalen-Helchteren, waar enkele jaren geleden het Benelux-congres plaatsvond, te bereiken. Daarom had ik er dit jaar voor gekozen om niet met het openbaar vervoer via Aken en Luik naar het congrescentrum te reizen, maar met de auto. Veel sneller ging het niet echt, want dankzij een nieuwe Nederlandse wet mag je er maar honderd kilometer per uur meer rijden, waardoor mijn reis aan een slakkengangetje verliep. Des te stressvoller omdat ik het belangrijkste programmaonderdeel van de avond, het afscheidsfeest van Nicky, niet wilde missen. En ik mocht haar een cadeauboekje overhandigen van mijn Duitse vriendin Helga Plötner, die een bijzonder schilderij maakte. De openbare parkeerplaats die in het congresboek wordt aanbevolen, op een kilometer afstand van het congrescentrum, was bezet vanwege de plaatselijke kermis: ze mochten mij niet binnenlaten. Dus zocht ik een parkeerplaats met Google Maps en vond deze vlak naast het station, een openbare parkeerplaats. Het bordje naast de oprit bood een verblijf aan voor twaalf euro per nacht en dat heb ik geaccepteerd. Uiteindelijk was het veel meer, maar goed, aangezien ik bestuurslid van de Duitse Esperanovereniging (GEA) ben en ik de vereniging officieel vertegenwoordigde,

kaj jen la ĝusta loko por refoje diri: “Dankon Nicky pro via multfaceta agado en la movado. Vi estas orplena trezoro por multaj homoj!” La resto de la vespero estis rekompenco por la streĉiga alvojaĝo: koncerto de Geomar same plibonigis mian humoron kiel la ĉeriza biero. Mi ja estas naskiĝinta Warstein-ano (urbo de konata germana biero)... do ne diru tion al miaj lokaj amikoj. La venonta tago estis sufiĉe komforta por mi: kiel matenmanĝo mi manĝis lokan molan panon (kiel germano mi devas diri tion), poste mi ĝuis prelegon pri la aktivecoj de la Verdaj Skoltoj. Poste mi estis en la asembleo de BEF kaj miris kiom vigla la asocio estas proporcie al la malmultaj aktivuloj. Posttagmeze mi rezignis pri la oficialaj ekskursoj, bedaŭrinde por la organizantoj de tiuj ame preparitaj kaj – mi poste aŭdis – bonegaj aktivecoj. Senkulpigo, mi estas ankoraŭ laboranto kaj dum la semajnfino mi bezonas iom da ripozo. Mi do ĝuis la etoson en la urbo individue. Vespera programo estis la teatraĵo de Arno Lagrange, kiu scipovis imiti multajn karakterojn ene de unu teatraĵo.

Dum la dimanĉa antaŭtagmezo mi rapide iris al apuda nutraĵvendejo kaj aĉetis kelkajn lokajn frandaĵojn (belgajn vaflojn ktp.), ĉar mi bezonis donacon por amika rondo hejme. Poste mi partoprenis la asembleon de V.Esp-o, kun kiu GEA havos komunan kongreson en 2025 en la germana urbo Schleiden. Survoje reen mi kunportis Geomar-n kaj amikinon el Germanujo. Lastminute mi atingis mian hejmurbon Duisburg por ke Geomar atingu sian trajnon.

Dankon al la organizantoj, denove estis granda plezuro.

*Andreas Diemel,
Duisburg, Germanujo*

zal de penningmeester van GEA het uiteindelijk betalen.

Nicky

Gelukkig kwam ik op tijd voor Nicky’s afscheidsfeestje en kon ik het cadeau op tijd bezorgen. Bij dezen wil ik het nogmaals zeggen: “Bedankt Nicky voor je veelzijdige activiteit in de beweging. Je bent voor veel mensen een gouden schat!” De rest van de avond was een beloning voor de vermoeiende reis. Het concert van Geomar had hetzelfde positieve effect op mijn humeur als het kersenbier. Ik ben een geboren Warsteiner (een stad met een beroemd Duits bier)... dus vertel dat niet verder aan mijn lokale vrienden.

De volgende dag was voor mij best comfortabel: als ontbijt at ik het plaatselijke zachte brood (als Duitser moet ik dat zeggen), daarna genoot ik van een lezing over de activiteiten van de Verdaj Skoltoj. Later nam ik deel aan de BEF-vergadering en verbaasde het mij hoe actief die organisatie is, rekening houdende met het kleine aantal vrijwilligers. In de namiddag gaf ik verstek voor de officiële excursies. Jammer voor de organisatoren van deze zorgvuldig voorbereide en – zo hoorde ik later – prima activiteiten. Maar vergeef me, ik werk nog en in het weekend heb ik wat rust nodig. Ik genoot dus op mijn eentje van de sfeer in de stad. Avondprogramma was het toneelstuk van Arno Lagrange, die binnen eenzelfde toneelstuk vele personages wist uit te beelden.

Op zondagochtend ging ik snel naar een nabijgelegen kruidenier en kocht er wat lokale delicatessen (Belgische wafels enz.), omdat ik een cadeau nodig had voor een groep vrienden thuis. Vervolgens heb ik deelgenomen aan de vergadering van V-Esp.o, waarmee GEA in 2025 een gezamenlijk congres zal houden in de Duitse stad Schleiden. Op de terugweg nam ik Geomar en een Duitse vriendin mee. Net op tijd moment bereikte ik mijn thuisstad Duisburg, zodat Geomar er zijn trein kon halen.

Dank aan de organisatoren. Het was opnieuw een groot genoegen.

vertaling: Piet Glorieux

- Foto boven: Gids Eddy Van de Bosch geeft uitleg tijdens de fietsexcursie.
- Foto rechts: Kristin Tytgat in de bloemen ter gelegenheid van haar afscheid als voorzitter van de Belgische Esperanto-federatie. Yves Nevelsteen, rechts, wordt haar opvolger.
- Foto onder: Gids Emilio Vanderfeesten tijdens de wandeling door Hasselt

Vivu Nicky, Leve Nicky

Het Benelux-congres had voor één iemand een grote verrassing in petto. In Hasselt had men voor ex-voorzitster Nicky een feestje bekookstofd, waar ze heen was “gelokt” zonder dat ze er het fijne van wist. Alle vrienden en bekenden van Nicky waren uitgenodigd, zij die er niet bij konden zijn hadden een kaartje of cadeautje gestuurd zoals de 80-jarige Helga Plötner uit Duitsland, die Nicky een zelfgemaakt schilderij/portret had geschonken. En natuurlijk mochten een taart en een speech niet ontbreken. Voor hen die het gemist hebben, hierbij de speech. Door een probleem bij de bestelling was de foto bedoeld voor de taart verwisseld. Hierbij de foto die op de, ondertussen verorberde, taart geprikt moest hebben.

Ekzistas altstaturaj homoj kun malmulte da energio... kaj aliaj malaltstaturaj kun multege da energio.
Ekzistas homoj kiuj ŝatas labori malantaŭ la kulisoj, unuope... kaj aliaj kiuj ŝatas kompanion, kiuj ŝatas festi kaj ĉefe organizi festojn kaj kiuj ĉiam trovas kialon por festi!
Ekzistas homoj kiuj ŝatas silenti... kaj aliaj kiuj ŝatas babili kaj rakonti.

Ekzistas homoj panikemaj kiuj ĉion strikte planas... kaj aliaj kiuj ŝajne procedas kaose sed tamen laŭ magia maniero atingas pli ol decan rezulton.
Kaj fine ekzistas homoj kiuj ne ŝatas fizikan kontakton... kaj aliaj kiuj ŝategas knufli kaj esti knuflitaj. Unu el ili eĉ inventis la neologismon “knufli”!

Vi verŝajne povas diveni pri kiu temas: Nicky kompreneble!

Ĉu vi scias ke Nicky komencis sian EO-karieron post kiam ŝi, kiel duon-profesia rakontisto, distris infanojn en la Verda Stelo.

Tiun parton de ŝia kariero mi ne spertis. Mia konatiĝo kun Nicky datiĝas de 2015 kiam mi kunordigis la postkongreson post la UK en Lillo. Nicky kaj Ella tiam prizorgis la tagon en Antverpeno. Por trankviligi min ŝi daŭre diris: “Geen paniek. Alles komt goed!” [Ne paniku! Ĉio enordiĝos!]

Ŝajne ŝi aprezis min ĉar en 2016 ŝi dungis min kiel “volontulon” por la beneluxa kongreso en Lier. Mi memoras ke ne ĉio iris glate tie kaj ke mi plurfoje bezonis tiun “Alles komt goed!”

Fine de 2016, FEL devis forlasi la sinjordonon en Frankrijklei antaŭ la 1a de januaro 2017 kaj tiam mi vidis alian Nicky, kiu foje per la “kuraĝo de la malespero”, dediĉis ĉiujn siajn fortojn al la translokiĝo al Lange Beeldekensstraat, kompreneble kun multe da aliaj volontuloj. Sed mi memoras ke ŝi kaj edzo Ivo ĝis lastminute antaŭ la 1a de januaro laboregis.

Kaj poste ankoraŭ sekvis la malferma festo de Lange Beeldekensstraat, kie ŝi gvidis la feston en la apudo salonego “De National”.
Kiel ĉerizo sur la torto estis la IFEF-kongreso en 2023, kie ŝi magie regalis la ĉeestantojn dum la solena malfermo.

Kara Nicky,

Ni volas tutkore danki vin pro ĉiu energio kiun vi investis en EO kaj via amikaro. Vi meritas multe da vivĝuo foje sen sed prefere KUN Esperanto. Ni esperas ofte renkonti vin kiel konsumanton de EO sed iomete ankaŭ kiel konsilanton ;-).

Piet Glorieux

“MI ŜATUS ESTI JUNA NUN EN ESPERANTUJO”

Sabaton, la 21an de septembro 2024, posttagmeze.

Dum la Beneluxsa Kongreso 2024 en Hasselt, la filo de Julien Driesen, alparolis Marilyn Droog surstrate ĉar li vidis la Esperanto-afiŝojn en la ĉirkaŭaĵo. Afable li demandis ĉu iu el ni povos viziti lian 99-jaraĝan patron, esperantisto, en la apuda maljunulejo. Eddy Van den Bosch notis la nomon kaj adreson, sed nenion promesis...

Dimanĉon matene.

Eddy kaj Marilyn kune vizitis la maljunulejon kaj renkontis Julien en lia ĉambro. Kiam li vidis “ESPERANTO” sur la T-ĉemizo de Eddy, li tuj kunigis la manojn kaj deklamis parkere la Esperanto-version de “Ave Maria” kaj du longajn poemojn de Zamenhof! Ni ne longe parolis kun li (en la nederlanda kaj en Esperanto), fotis lin kaj foriris.

Lundon.

Frans, la filo de Julien, skribis al la limburga kontaktadreso por danki ilin. Lia patro delonge ne plu ŝajnis tiel feliĉa. Li ŝatis havi la fotojn kaj eble revuojn por lia patro.

Mardon.

An Olijslagers, prezidanto de la Limburga Esperanto-Asocio, retsendis al Frans la du fotojn kun afablaj vortoj.

Merkredon.

An imagis al si plurajn sekvajn paŝojn: regule viziti la ses aŭ ok esperantistojn/malsanulojn de la regiono, aboni ilin al revuoj kaj – se ili volas – oferti al ili senpagan membrecon de la klubo. Ankoraŭ konfirmende de la respondeculoj.

Ĵaŭdon.

Marilyn verkis ĉi tiun artikoleon. An demandis (sin): “Ĉu ni kolektive povus disvastigi tiun ideon en Esperantujo?” Mi volonte tiel maljuniĝus.

Marilyn Droog

Als we mensen nu eens zouden informeren over Esperanto?

Onze informele VVV*-strategie indachtig, hadden Ben Indestege en ik een en ander uitgedokterd om Hasselaren er attent op te maken dat er iets gebeurde rond Esperanto in Hasselt, met een combinatie van flyers en affiches. De affiche kon twee rollen vervullen: enerzijds een wegwijzer die de deelnemers van de achterkant van het station naar het hostel loodste, anderzijds een aandachtstrekker voor de buitenwereld. Die combinatie van rollen hadden we overigens “gepikt” van het Europese Congres in Straatsburg.

De flyers wilden we verspreiden op de vrijdagmarkt in het centrum. Helaas. Hoewel de stedelijke administratie toelating had gegeven om de flyers uit te delen, stak de marktleider er een stokje voor. Ik liet het niet aan mijn hart komen en sprak ’s namiddags reizigers aan in het Hasseltse station op de goeie, oude manier. Bedoeling was hen te informeren over (het bestaan van) Esperanto en over de kennismakingsworkshop die we organiseerden tijdens het congres. Ik wist al dat Esperanto nog nauwelijks bekend was in Vlaanderen, maar niet dat het zo’n vaart liep. Nauwelijks iemand van de min-45-jarigen had ooit al gehoord van Esperanto. Het goede nieuws was dat bijna iedereen het een fascinerend idee vond. Enkelens zouden het zeker eens googelen (ik gaf hen de flyer mee als geheugensteuntje) en een handvol mensen beloofde om naar de workshop van de volgende zondag te komen. Helaas heb ik er “geen kat” gezien, maar dit geheel terzijde. Natuurlijk waren er ook anderen met als reactie: “Bestaat dat nog?”. Maar zelfs die laatsten waren aangenaam verrast dat Esperanto nog leeft...

Mijn conclusies:

1. Het heeft zin om mensen te informeren over Esperanto.
2. Onze congressen en andere evenementen zijn de gelegenheden bij uitstek om te informeren over Esperanto.
3. Mensen informeren over het bestaan van Esperanto is een noodzakelijke eerste stap. Het zijn uitzonderingen die ook direct de volgende stap, Esperanto leren, zetten.
4. De buitenwereld informeren vergt moed, maar het loont.
5. We moeten meer aandacht besteden aan de bekendmaking van Esperanto-evenementen naar de buitenwereld toe: langer op voorhand en via zo veel mogelijk kanalen. Desnoods moeten we er wat van onze middelen in investeren en te rade gaan bij professionele “marketeers”.

Piet Glorieux

(*) VVV – Verbreding, verjonging, vernieuwing

MOVADO SEN NOMO BLAAST 45 KAARSJES UIT WEES ERBIJ!

Precies op zaterdag 25 januari 2025 zal het 45 jaar geleden zijn dat pater Phil Bosmans de vzw **MOVADO SEN NOMO**, de Esperantoversie van zijn paradepaardje Bond Zonder Naam, mee boven de doopvont hield. Via het Esperanto kon zijn boodschap immers over de hele wereld verspreid worden.

Tot op de dag van vandaag, 12 jaar na zijn overlijden op 90-jarige leeftijd, houdt een groepje enthousiastelingen zijn ideeën in leven. Om deze viering kracht bij te zetten, nodigen wij alle “samideanoj” [Nl. gelijkgezinden] uit voor een etentje.

Waar: Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen

Wanneer: Zondag 26 januari 2025 om 12.30 uur

Wat: Een poké bowl; dit is een maaltijd waarbij je de ingrediënten naar believen zelf mag combineren.

Prijs: 15 euro (De winst komt ten goede aan de werking van de v.z.w.)

Iedereen met een positieve ingesteldheid is van harte welkom bij ons!

Inschrijven kan via betaling vóór 23 januari 2024 op:
vzw **MOVADO SEN NOMO** - BE75 9796 0877 6651

Uw betaling geldt als inschrijving.

Phil & Jos

HOE PHIL BOSMANS HIMSELF MSN BOVEN DE DOOPVONT HIELD

Als trotse peetvader hield Phil Bosmans, samen met initiatiefnemer Jos Kerfs, 45 jaar geleden in zaal Elckerlyc, “Movado sen Nomo vzw” boven de doopvont. De blijde verkondiging, dat op 30 januari 1980 een gelijkgezinde telg het levenslicht zou zien, een telg die de cultuur van het hart over de wereld zou gaan verspreiden in een universele taal “het Esperanto”, verscheen dan op 24 april in het staatsblad.

Jos, Paul van Huffelen, een andere medestichter, en Phil zijn inmiddels niet meer in ons midden. Maar met enkele van de medeoprichters en enthousiaste leden trachten we de nalatenschap van Phil, “die zijn leven lang een boost heeft gegeven aan en inspiratiebron is geweest voor MsN” in ere en in leven te houden.

Dat Phil nog lang onze bron van inspiratie mogen blijven voor wat, volgens hem, het ontbrekende puzzelstukje was om de cultuur van het hart over de wereld te verspreiden: Movado sen Nomo.

Ludovic Jongelingh

Tijdschriften

Horizontaal (nl, 6 nrs/j) Het behandelt taalproblematiek en de Esperanto-beweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

Monato (esp, 11 nrs/j) Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, is een algemeen tijdschrift over politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur.

Esperanto (esp, 11 nrs/j) Het officiële ledenblad van UEA, de Wereld-Esperantobond. Het behandelt voornamelijk de internationale Esperanto-beweging en zijn cultuur.

Kontakto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

Literatura Foiro (esp) Hoogstaand literair tijdschrift, met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde Esperantoliteratuur.

Juna Amiko (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden. Geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele illustraties.

Ateismo (esp, 2 nrs/j) Tijdschrift van ATEO (Ateïsta Tutmonda Esperanto-Organizo).

La Kancerkliniko (esp, 4+1 nrs/j) Humoristisch en satirisch tijdschrift.

Espero Katolika (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift van de katholieke Esperantobeweging.

Internacia Pedagogia Revuo (esp, 4 nrs/j) Lidmaatschap + tijdschrift van de vereniging van esperantisten-leraren met artikelen over pedagogie, methodologie en onderwijs.

Esperantista Vegetarano (esp, 2 nrs/j) het tijdschrift van TEVA (Tutmonda Esperantista Vegetarana Asocio) Niet alleen voor vegetariërs en veganisten maar ook geïnteresseerden vinden er interessante artikels in.

La Ondo (esp, 4 nrs/j + literatuur supplement) seizoensalmanak met de belangrijkste teksten van de nieuwswebsite en artikelen, essays, literatuur.

Meer informatie

Voor meer informatie over lidmaatschappen, tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond vzw u graag helpen.

U kunt contact opnemen via admin@fel.esperanto.be, of schrijven naar het Esperantohuis (zie adres en telefoonnummer op voorpagina).

De gegevens die u verstrekt, worden in de computer van de Vlaamse Esperantobond bewaard. Zij worden enkel gebruikt om u te informeren over de doelstellingen en de activiteiten van de Esperantobeweging, voor facturatie, e.d. U kan schriftelijk om een uittreksel van de gegevens die FEL over u heeft verzameld, te laten wijzigen of verwijderen.

Zie ook: www.esperanto.be/fel/nl/privacy.php

Bestelformulier voor lidmaatschappen, boeken en abonnementen. Betalings- en inschrijvingsformulier 2025

FEL-code	□□□□_□	Voornaam	
Familienaam		Gemeente	
Adres		Beroep	
Postcode		Nationaliteit	
Telefoon		Geboortedatum	
E-mail		Naam:	Voornaam:
Tot welke plaatselijke Esperantogroep wenst u te behoren? ¹			
☐ Antwerpen	☐ Brugge	☐ Gent	☐ Limburg
☐ Kortrijk	☐ Leuven	☐ Oostende	☐ Turnhout
Andere leden van het gezin:			
Naam:			
Voornaam:			
Geboortedatum:			
Nationale lidmaatschapsbijdragen:			
f – gewoon lid ^{3,4}		30,00 EUR	 EUR
fm – gewoon lid + Monato		rete 25,00 EUR	 EUR
		rete 60,00 EUR	 EUR
		+25,00 EUR	 EUR
s – familiaal lid (alle andere leden van het gezin) ³		+40,00 EUR	 EUR
df – gewoon lid + gift van levenslang lid ⁵		750,00 EUR	 EUR
☐ Ik ben sympathisant en stort een gift aan de Vlaamse Esperantobond vzw ⁶ :		 EUR	
☐ Mijn vereniging heeft sympathie voor Esperanto en wil op de hoogte blijven van initiatieven van de Vlaamse Esperantobond vzw.		 EUR	
Extra steun			
Ik schenk de volgende som:			
g – voor de werking van de plaatselijke groep (zonder fiscaal attest) ⁵			
d – ik wil de jongeren steunen			
..... EUR			
..... EUR			

Rechtstreeks sturen per post, e-mail of via een plaatselijke groep bezorgen aan:

Vlaamse Esperantobond vzw
Lange Beeldekensstraat 169
BE-2060 Antwerpen
admin@fel.esperanto.be
03 234 34 00
www.esperanto.be

ZAMENHOFFEEST 2024 IN LESSINES
voor alle Belgische esperantisten

Het aanstaande Zamenhoffeest wordt een echte cultuurdag. Na een lekkere maaltijd bezoeken we het interessante en prachtig gerestaureerde hospitaal *Notre-Dame à la Rose* in Lessines (net over de taalgrens). Dit hospitaal werd gesticht in 1242 en is een van de zeldzame voorbeelden van een volledig bewaard, zelfvoorzienend hospitaalcomplex uit de middeleeuwen.

Wij vieren samen de verjaardag van Zamenhof en de Dag van het Esperantoboek (breng je portemonnee mee!).

Praktisch:

Wanneer:

Zaterdag 14 december 2024

Uurschema:

11.30u

12.00u

14.30u-16.30u

17.00u

Verwelkoming (in het restaurant van het museum)

Maaltijd

Geleid bezoek in het Nederlands of Frans met professionele gidsen

Koffie of thee

Inschrijving:

40 €

Schrijf je in via de link in eventaservo.org (zie mallonge.net/zamfesto2024)

Locatie en bereikbaarheid:

Place Alix de Rosoit – 7860 Lessines

Het gebeuren vindt plaats op 400 meter van het station van Lessines.

Organisatie:

V.Esp-o (Espéranto Wallonie)

Wikimedia Commons - Notre-Dame à la Rose

Abonnementen		Totaal pagina 1		EUR
P	Horizontaal (gratis voor leden)	☐ rete	☐ papere	25,00 EUR / 30,00 EUR
m	Monalo			67,00 EUR
em	Reta Monato PDF /ePub/Kindle/mp3			38,00 EUR
e	Esperanto			45,00 EUR
ja	Juna Amiko	☐ rete	☐ papere	11,00 EUR / 18,00 EUR
kk	La Kancerkliniko			27,50 EUR
k	Kontakto			25,00 EUR
lf	Literatura Foiro (64 paĝoj)			56,00 EUR
oe	La Ondo de Esperanto	☐ pdf	☐ ePub	15,00 EUR
Esperantista Vegetarano / Naturista Vivo / Internacia Pedagogia Revuo / Espero Katolika / Ateo :				
zie Internationale lidmaatschapsbijdragen.				
Boeken		prijs + verzending		EUR
iamt	Iam ni trovas hejmon (T. Steele)	*NOVA*		15,00 + 5,00 EUR
fgeb	Festlibro honore al Gerrit Berveling	*NOVA*		25,00 + 5,00 EUR
gezt	Gezelle - Tyneverum (Desmet)	*NOVA*		25,00 + 5,00 EUR
bbub	Brusela bubo			7,00 + 5,00 EUR
drihe	Dio ne havas eklezion (T. Steele)			11,40 + 5,00 EUR
espri	Esprimaro (Desmet)			12,00 + 5,00 EUR
fkka	Flosofiumo fermiĝas (T. Steele)			16,50 + 5,00 EUR
fof3	Frankeŝtagno (Shelley)			7,00 + 5,00 EUR
tstajn	Homoj de Pulin (2a eldono) (Kalle Knivila)			14,00 + 5,00 EUR
putin	Kiel vaglumoj (W. Elisschof)			15,00 + 5,00 EUR
vagl	Konvinka kamulajo (T. Steele)			10,00 + 5,00 EUR
kamuf	La memorajoj de Julia Agripina (A. Lowenstein)			19,00 + 5,00 EUR
juag	Morto de artisto (Anna Lowenstein)			20,00 + 5,00 EUR
mari	Muelilo de la fortuno (Slavica)			20,00 + 5,00 EUR
mulo	Muzeo de milito (Magris)			11,40 + 5,00 EUR
muzm	Nekredebla aventuro de la misio Moresten (Coffinet)			35,00 + 5,00 EUR
avmo	Oklingva Proverbaro (Desmet)			12,00 + 5,00 EUR
okpr	Paulus fondinto (T. Steele)			39,00 + 5,00 EUR
palo	Por ke la tagoj de la homaro (L. Zamenhof)			10,20 + 5,00 EUR
lidip	Sangoruĝa flago (Steele)			24,00 + 5,00 EUR
srtl	Fabeloj de la verda pigo pdf epub azw3	*NOVA*		16,00 + 5,00 EUR
typig	Aglokula panoramo (Desmet) pdf epub azw3			6,10 EUR
agpia	Bildo kaj vorto, ĉiela torto (Desmet) pdf			5,30 EUR
bibi	Esperanto kaj Kulturo (Desmet) pdf epub azw3			6,10 EUR
eokul	Fosilaj sulkejoj (Desmet) pdf epub azw3			6,00 EUR
fosu	Mikspoto (Desmet) pdf epub azw3			5,30 EUR
mipo	Proverboj sub lupeo (Desmet) pdf epub azw3			6,30 EUR
pslu	Vortarludoj (Desmet) pdf epub azw3			5,00 EUR
vludo	Vortoj, vortaro kaj vortaristo pdf epub azw3			5,30 EUR
vw				6,60 EUR
TOTAAL				EUR

Bijna alle boeken zijn ook elektronische verkrijgbaar als pdf, ePub en azw3.
KORTING van 20% bij aankoop vanaf 3 boeken (mogen verschillende titels zijn).
Verzending (tot 5 kg) in België: 5 € naar een postpunt of max. 7,25 euro naar een privé-adres.

Cursussen en woordenboeken		Totaal pagina 1 & 2		EUR
abcoj	ABC- Gramatiko de Esperanto			29,75 + 5,00 EUR
alpp	Esperanta frazeologio kaj proverbaro			17,00 + 5,00 EUR
fesp	Fundamento de Eo, nederlanda			10,00 + 5,00 EUR
amem	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)			17,11 + 5,00 EUR
progl	Leerboek Esperanto Programita			5,50 + 5,00 EUR
leks1	Leksikaj ekskursoj dua volumo			14,00 + 5,00 EUR
leks2	Leksikaj ekskursoj tria volumo			15,00 + 5,00 EUR
leleg	Lerni e-legantie (Desmet)			20,00 + 5,00 EUR
nedi	Nemave Edifi (por progresantoj)			20,00 + 5,00 EUR
pfoep	Praktika Fundamento de Esperanto			10,00 + 5,00 EUR
pvi	Vasta Vortaro/PIV-ido Eo-NL			59,00 + 5,00 EUR
progz	Woordenboek NL-Eo-NL			18,00 + 5,00 EUR
	Zakwoordenboekje			3,00 + 5,00 EUR
Internationale lidmaatschapsbijdragen:				
jl	Lid UEA met toegang tot jaarboek			44,00 EUR
	Jongeren ☐ 11-19 j. ☐ 22-25 j.			11,00 EUR / 22,00 EUR
jl + e	Lid UEA met revuo 'Esperanto' en toegang tot jaarboek			74,00 EUR
z	Socielo Zamenhof			148,00 EUR
ipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo			
	☐ rete ☐ papere			14,50 EUR / 27,00 EUR
eiprj	ILEI + IPR kaj Juna Amiko			
nu	INOE + Naturista vivo			15,00 EUR
tv	TEVA + Esperantista veg.			
at	ATEO + Aleismo			
ek	IKUE + Espero Katolika			
TOTAAL				EUR

☐ Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond vzw: IBAN BE66 0000 2653 3843, IBAN BE31 4025 5105 3155, en zend dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldkensstraat 169, 2060 Antwerpen.

☐ Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) en zend dit formulier ook aan hen.

☐ Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.

Noten:

- Een lid van de Vlaamse Esperantobond vzw is automatisch ook gewoon lid van de dichtsbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
- Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond vzw (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift Horizontaal.
- Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
- Jongeren tot en met 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA).
- Giften vanaf 40,00 € aan de Vlaamse Esperantobond komen in aanmerking voor belastingvermindering. Vanaf 2024 hebben wij hiervoor uw rijksregisternummer nodig.

WORD INDIVIDUEEL LID VAN UEA!

Het is belangrijk dat UEA, de Esperanto-Wereldvereniging, zoveel mogelijk leden heeft, al was het maar om internationaal meer gewicht in de schaal te werpen. Dankzij een groot aantal leden kan UEA ook professioneler werken.

Bijkomend voordeel voor jezelf: individuele leden van UEA krijgen korting op hun inschrijving voor het UK (Fysiek Wereldcongres) en hebben gratis toegang tot het VK (Online Wereldcongres) van het kalenderjaar waarin ze lid zijn. Klein toemaatje: **het tarief voor 2025 wordt niet verhoogd** omdat de UEA het zich financieel kan veroorloven.

SCHRIJF JE IN VOOR VK 2024 OF UK 2025 (Tsjechië)!

Het VK 2024 loopt van donderdag 28 november tot en met zondag 1 december met allerlei interessante voordrachten onder het thema "Lingvo, homo kaj medio por pli bona mondo". Inschrijving is gratis voor individuele UEA-leden, **indien ze inschrijven voor 13 november**.

Link met alle info: vk.esperanto.net/2024/

Het UK 2025 vindt plaats in Brno (Tsjechië). De **deadline** voor de eerste inschrijvingsperiode (d.w.z. met het laagste inschrijvingsgeld) is **30 november 2024**.

Link met alle info: uk.esperanto.net/2025/

Advertentie

LEER NU ESPERANTO
(en 150 andere talen)
met de uTalk APP

Bewezen leermethode die op elk platform werkt	Makkelijk in gebruik en maakt leren leuk
Leer vanuit een van de 150 beschikbare talen	Vergelijk je uitspraak met die van twee moedertaalsprekers (man + vrouw)
65 thema's	Geschikt voor beginners en gevorderden
Ook voor scholen, organisaties en bedrijven, dankzij de 'Klaslokaal'-app	Niet gratis, wel (te) goedkoop

Ga naar: www.lingvejo.com/eo
of contacteer: rob@cdline.be
Tel +32 485 53 53 37

BEST DAT JE ERBIJ BENT!

Laten we van ons BEST-studieweekend een feest maken, een gezellig samenzijn met oude (of nieuwe) bekenden. Ook wie zich "volleerd" waant, kan nog altijd iets bijleren.

Volgende (ervaren) docenten verwachten je en tonen er het beste van hun kunnen:

Alex Humet voor de starters

Pawel Fischer-Kotowski voor de gevorderden

Lode Van De Velde voor wie zijn kennis wil uitdiepen

Alex, geboren in Catalonië, woont al jaren in België en spreekt perfect Nederlands. Hij was destijds een van de docenten in de enige officiële Esperantocursus in België. Alex zal beginners helpen bij hun eerste stappen in Esperanto.

Pawel is afkomstig uit Polen, maar woont in Nederland. Hij is hoofdredacteur van *Fenikso*, het tijdschrift van Esperanto Nederland.

Deze cursus is bedoeld voor wie zich al redelijk uit de slag trekt in het Esperanto, maar zijn kennis wil bijschaven en zijn spreekvaardigheid wil oefenen.

Lode esperantistigis en 1993, sekvis Cseh-trejnadon kaj instruis dum 2 jaroj en Japanio per rekta metodo kaj dum diversaj eventoj je diversaj niveloj. Li verkis, tradukis kaj eldonis multajn librojn.

En sia kurso Lode helpas la kursanojn perfektigi sian lingvouzon en tri ŝtupoj: 1/ trovi, korekti kaj kompreni erarojn en tekstetoj; 2/ traduki poezion kaj 3/ mem verki, pere de instigiloj, poezion kaj/aŭ mallongajn rakontojn. Ne necesas sperto pri verkado. La kurso estas ideala por instruistoj, tradukemuloj, verkemuloj, redaktoroj kaj ĉiu ajn kiu volas perfektigi sian lingvokonon kaj -uzon.

ESPERANTO

Studieweekend

IEPER, 21-23 FEBRUARI '25

1
STARTEN
Voor wie zijn eerste stappen zet in Esperantoland

2
OEFENEN
Voor wie zijn kennis wil bijschaven en zijn spreken oefenen

3
VERDIEPEN
Voor wie de puntjes op de i wil en wat literatuur proeven

Van vrijdagavond tot zondagmiddag intensief les volgen op jouw niveau en in een gezellige sfeer.
Overnachting in een jeugdverblijf, drie maaltijden per dag

SCHRIJF JE NU IN

Naam/voornaam: Cursuskeuze (1/2/3):
 Straat + nr.: Belg: j / n
 Postcode + woonplaats: vegetarisch/vegan/ander
 Rijksregisternr. (voor Belgen): lid Belg. EO-organisatie: j / n
 Telefoon:

Inschrijvingsgeld: leden van Belgische Esperanto-organisaties en niet-Belgen (130 €), anderen (140 €)
 Stuur op naar Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8/0201, 3610 Kortemark
 De inschrijving wordt pas geldig na overschrijving van het juiste bedrag op rekening BE15 5230 8080 6230 van Esperantogroep La Konkordo.

Meer info & online inschrijving: eventaservo.org | +32 472 257 918 | piet.glorieux@gmail.com

ZONNIG SAT-CONGRES IN PORTUGAL

Als je nieuw bent in de Esperantobeweging, heb je wellicht nog nooit gehoord van SAT, Sennacieca Asocio Tutmonda. Nochtans was SAT ooit de “linkse” concurrent van de UEA, die men de “neutrale” Esperantovereniging noemde (zie kader). Sindsdien is de aanhang van SAT ernstig geslonken. Toch heeft er elk jaar nog een (bescheiden) SAT-congres plaats. Dit jaar was de plaats van afspraak de stad Porto in Portugal.

Locatie van het congres was het Don Boscollege in een groene buitenwijk van Porto, gemakkelijk bereikbaar met de goed functionerende metro. Hoe graag zou ik daar middelbare school gelopen hebben: een complex met binnentuin, prieel, veel groen en veel glas. Bij aankomst zagen we een “banner” met een prachtig logo: een combinatie van de groene ster en een rode anjer, die verwijst naar de Anjerrevolutie.

Het organiserende team, dat naar Esperantujo-normen “jong” was (40’ers - 50’ers), had voor zijn “huisstijl” professionele hulp gekregen van een grafisch designer en dat was te merken. Het deelnemersveld zelf was vrij internationaal: Fransen, Spanjaarden, Portugezen, Italianen, Oekraïners, een Belg, een Brit, een Estse en zelfs een Zuid-Koreaanse.

Qua ingrediënten verschilt een SAT-congres weinig van een ander congres: voordrachten, excursies, een cursus Esperanto, samenzang enz. Alleen de inhoud verschilt. De meeste activiteiten hebben een link met (progressieve) “politiek”. Maar men is “pluralistisch links”. Er zijn, wat men noemt, “fracties” van groenen, communisten, vrijdenkers, anarchisten, “sennaciistoj”, LGTBQ en vegetariërs, die tijdens SAT-congressen vergaderen. Een SAT-lid kan meewerken aan diverse fracties. Ik had de indruk dat er vooral van het “sennaciismo” weinig is overgebleven, misschien ten onrechte.

Ik woonde een aantal interessante voordrachten bij. De Portugese Anjerrevolutie, die een einde maakte aan de dictatuur en waarvan dit jaar de vijftigste verjaardag wordt gevierd, was het thema van een muzikale voordracht. Deze werd met name afgewisseld door muzikale intermezzo’s (zang en gitaar). Rond hetzelfde thema was er ook een excursie naar het militair museum, waar een van de verdiepingen is ingericht als een museum van de politieke politie tijdens de dictatuur. De dame van eerbiedwaardige leeftijd die ons rondleidde, had destijds in het verzet gezeten en bleek nog erg vitaal.

In een andere lezing deed een Hispano-Amerikaanse dame, die een aantal jaren op de

Palestijnse Westbank wetenschappelijk onderzoek had gedaan, relaas over de toestand van de Palestijnse werkende klasse in de bezette Westelijke Jordaanoever. Ook de Spaanse burgeroorlog kwam ter sprake naar aanleiding van een – kort voor het congres – verschenen boek met verslagen van twee buitenlanders: een Nederlander, die meegevochten had, en een Noor, die er als journalist heen was gegaan. Het boek met de Esperantovergaling van de verslagen en achtergrond over de Spaanse burgeroorlog heet “Volontuloj kun okulvitroj” en is uitgegeven door de Spaanse SAT-afdeling.

Frans-Koreans

De Zuid-Koreaanse deelneemster bracht een apart verhaal over het lied “La Kanto de Majo”. Oorspronkelijk was het een lied van de Franse chansonnier Michel Polnareff en de melodie werd razend populair in Zuid-Korea als strijdlid tijdens de bloedig onderdrukte studentenopstand van 17 mei 1980 tegen de militaire putsch. Het werd nu door Marcel Redoulez van een Esperantovergaling voorzien.

Ook een interessant verhaal ging over een vroege (19e-eeuwse) Franse feministe Jeanne Deroin en in een andere voordracht ging het over Aristides de Sousa Mendes, een Portugees diplomaat in Bordeaux, die tijdens de Tweede Wereldoorlog inging tegen zijn overste, dictator Salazar, door 3000 visa voor Joden te ondertekenen.

Maar ook cultuur kwam ruimschoots aan bod. Veel voordrachten hadden een muzikaal luik. Op de slotavond presenteerden de deelnemers aan de koorrepetities hun kunnen met – natuurlijk – een programma van “strijdlieden”.

Ik vond het een heel interessante belevenis. Kortom, als je met Esperanto aan politiek wil doen, neem dan deel aan SAT-activiteiten.

Piet Glorieux

SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA (SAT)

Ooit, lang geleden, was SAT de “progressieve” concurrent van de “neutrale” UEA, de Esperanto-Wereldvereniging. SAT werd in 1921 opgericht met als doel Esperanto te gebruiken voor de de cultureel-politieke doeleinden van de arbeidersklasse. Lanti, pseudoniem van Eugene Adam, gaf de “ideologie” van de organisatie gestalte en SAT werd voor Wereldoorlog II nagenoeg even groot als UEA. Lanti, l’anti [NL. hij, die tegen is] trok uit zijn progressieve politieke overtuiging de conclusie dat progressieven gekant moeten zijn tegen alle vormen van nationalisme, het *sennaciismo*. In België is SAT weinig van de grond gekomen maar er bestonden sterke lokale afdelingen in Frankrijk en Spanje. In Nederland was er de arbeidersesperantistenvereniging die met SAT samenwerkte en in 1994 opging in Esperanto Nederland. Er bestond ooit een bitse concurrentie tussen SAT en UEA maar vandaag is die geleidelijk uitgedoofd, wellicht gelinkt aan de dalende populariteit van de progressieve beweging.

BEPAALT AFRIKA DE TOEKOMST... OOK VAN ESPERANTO (?) Indrukken van het eerste Wereldcongres in Afrika

Men zegt dat Afrika onze toekomst bepaalt. Sowieso was het voorbije Esperanto-Wereldcongres het eerste in Afrika. Een delegatie Belgen maakte deel uit van het deelnemersveld en werkte al dan niet mee aan het programma. Hieronder enkele van hun indrukken.

Marylin Droog:

“Het eerste wereldcongres in Afrika”. Hoeveel keer heb ik dat niet gehoord in officiële toespraken, maar niet alleen dan. Je hoorde het van het begin tot het einde van het congres. Het toonde aan hoe blij de Afrikanen waren dat dit evenement eindelijk in Afrika kon plaatsvinden. Mij bood die mooie, grote organisatie een kans om eindelijk de betekenis van het woord “mondiaal” te begrijpen. Ik ben er heel trots op dat ons kleine landje met een van de grootste landendelegaties (twaalf deelnemers) zijn mannetje kon staan tussen de vele andere landen.

Ik merkte dat het deelnemersveld een evenwichtige mix was van mannen en vrouwen,

jongeren en ouderen, deelnemers uit andere continenten en uit naburige landen. In totaal waren er, mijns inziens, zo’n vierhonderd jongeren uit Afrika en zo’n vierhonderd vrouwen van overal ter wereld. Het was een kans voor vrouwen uit de hele wereld om de levendige Afrikaanse vrouwenbeweging te ontmoeten en te versterken. En hoe zit het met een Afrikaanse TEJO (Esperanto-jongeren)? Die bestaat nog niet, maar toch kwamen alle jongeren uit Tanzania of omliggende landen. Tweehonderd jongeren hadden twee dagen en nachten per bus gereisd vanuit Burundi.

Helaas was er bij sommige deelnemers enige verwarring over wat ze van het congres mochten verwachten. Het leek erop dat de jonge, Afrikaanse esperantisten hadden gehoopt dat wij met concrete hulp zouden komen, bijvoorbeeld dat we hen zouden huisvesten en hun een toekomst zouden geven in onze landen. We moesten hen snel uitleggen dat mensenrechten voorlopig alleen op papier bestaan, dat Esperanto maar

een taal is en dat de wetgeving in onze landen nauwelijks migratie toestaat. Ze zouden geen visum krijgen en wij zouden een gevangenisstraf oplopen als we hen zouden helpen. Dat is de realiteit van de ongenadige – niet zo humane – internationale wetgeving. Misschien heeft onze uitleg er de sfeer weer in gebracht en hopelijk hebben onze contacten hun inzet voor Esperanto ter plaatse een boost gegeven.

Zelf heb ik veel bijgeleerd, want het programma was erg interessant en divers. Soms hadden we niet eens tijd om te eten omdat het programma zo bomvol zat, zelfs tijdens de lunchpauze. ‘s Avonds, na het eten, dansten of vierden we samen.

De sfeer en het milde klimaat maakten dat ik erg genoten heb van mijn verblijf. Ik zag geen steekmuggen of tseetseevliegen, zelfs niet tijdens de safari na het congres, wellicht vanwege het droge seizoen en de hoogte.

In mijn ogen was alles meer dan perfect. Nu correspondeer ik met drie Afrikanen, waarvan er twee mij vragen om hun projecten financieel te steunen... Tja, het congres was perfect, maar de wereld moet nog veel verbeteren.

Eddy Van den Bosch:

De voorzitter van het congrescomité, Constantine Mashauri, maakte op de laatste dag van het congres een treffende vergelijking met het allereerste Esperanto-wereldcongres, dat plaatsvond in 1905 in het Franse Boulogne-sur-Mer [Eo Bulonjo-ĉe-Mar] en dat in een zeer optimistische sfeer verliep. Hij zei dat het congres in de Tanzaniaanse stad Arusha herinnerd zal worden als het “Bulonjo ĉe monto” – bij de berg Kilimanjaro – het allereerste Esperanto-wereldcongres in Afrika!

Enkele andere positieve zaken om te onthouden. Er was een ruime deelname van jonge esperantisten uit Tanzania, D.R. Congo, Burundi en enkele andere Afrikaanse landen. De contacten waren heel hartelijk en de talrijke vrijwilligers heel behulpzaam.

Kristin Tytgat:

De Wereld-Esperantobond UEA wou het jaarlijkse Universele Congres al lang eens in

Kilimanjaro (foto: Marylin Droog)

Afrika organiseren. Dit werd realiteit in augustus 2024. Het Internationaal Congrescentrum in Arusha leek voor dit doel de meest geschikte locatie. Het congres was inderdaad een schot in de roos: 854 personen uit 65 landen hadden zich ingeschreven. Veel deelnemers kwamen uit D.R. Congo, Burundi en het gastland Tanzania. Een groot deel van hen was erg jong zodat het congres meer weg had van een internationaal jongerencongres. In elk geval hebben ze door hun enthousiasme en energie de “oudere” esperantisten uit Europa een flinke boost gegeven zodat iedereen zich weer jong en dynamisch voelde.

Omdat de reis naar Afrika niet goedkoop was, had ik beslist om voor het congres aan een safari deel te nemen. Met enkele esperantisten hebben we urenlang in een jeep door de stoffige savanne gereden en gefascineerd gekeken naar allerlei wilde dieren die in het grote natuurpark Serengeti vrij leefden: olifanten, zebra’s, gazellen, apen, impala’s, leeuwen, giraffen, nijlpaarden, hyena’s, flamingo’s, antilopen, ooievaars, struisvogels, slangen, luipaarden, buffels... we hebben ze allemaal op de foto. Typisch voor esperantisten was dan de discussie hoe je, bijvoorbeeld, een wrattenzwijn zou vertalen in het Esperanto.

De opening van het congres verliep in de grootste verwarring omdat de viceminister van Toerisme veel te laat arriveerde en dan in een grote rode

Movado vere universala (foto: Kristin Tytgat)

stoel moest gaan zitten die veel breder was dan de andere stoelen op het podium en precies in het midden van het halfrond stond. Dit kon echter de sfeer niet drukken. Iedereen was al doordrongen van de warme welkomstcultuur van dit land en van dit hele continent. Zelfs de burgemeester van Arusha was aanwezig. Afrikanen kleden zich zo kleurrijk en mooi zodat ook de bleke Europeanen zich al spoedig op dezelfde manier gingen uitdossen. Enkele esperantisten kleedden zich zelfs zoals de Masai-stam en kwamen, gehuld in enkel een soort deken, naar het congres.

Het congresgebouw was luxueus. Op het dak waren witte tenten met ronde tafels geplaatst die uitnodigden tot een lekkere maaltijd en een leuke babbel. Ze waren een geduchte concurrent voor het serieuze en traditioneel overladen congresprogramma, dat al decennia rigoureuus wordt gevolgd en voor dit congres best wat losser had mogen zijn.

UEA had flink wat subsidies uitgedeeld aan de Afrikaanse deelnemers: zo konden ze naar het congres komen en hun Esperanto oefenen. Daarenboven konden ze kennismaken met de esperantisten die uit de andere continenten van de wereld gekomen waren, vooral dan uit Azië. Zelfs de straatventers bij het congresgebouw leerden in sneltempo Esperanto om hun spullen te kunnen verkopen aan de congresgangers. Op het banket was iedereen welkom, wat een heel goede beslissing was voor de sfeer en de

gelijkheid onder de deelnemers. Je was eigenlijk nooit alleen op het congres: door de hartelijke begroetingen en de openheid van de Afrikanen werd je meteen opgenomen in een toevallig groepje.

“Problemen” waren er niet voor de organisatoren, enkel “uitdagingen”. Als er werd gezegd “We have a big problem”, was dat wel het sein dat de zaak echt onoplosbaar was en dat we beter verdergingen met iets anders. De kongresa fako van UEA had het congres onder moeilijke omstandigheden goed georganiseerd. De hele ploeg was nadien van de partij op het postcongres in Zanzibar zodat we over alles nog konden napraten.

Tijdens en na het congres werden ook veel interessante excursies georganiseerd. Hun succes kun je aflezen aan de lachende gezichten van de deelnemers (zie de foto's bij dit artikel en op de site <https://mallonge.net/fotojArusha>).

Swahili functioneert als een soort Esperanto in Oost-Afrika. Het is een welluidende taal met een aantal woorden die iedereen ter plaatse moest kennen en gebruiken: *jambo* - goeiedag; *hakuna matata* - no problem; *pole pole* - kalm aan; *karibu* - welkom, *asante sana* - dank u.

We kijken intussen al uit naar het volgende congres in Afrika!

FIETSEN IN ARUSHA

Ik heb genoten van een gezamenlijke fietstocht in de stad Arusha met drie jonge Tanzanianen. Aanvankelijk waren er enkele praktische problemen toen we een fiets wilden huren bij een fietsenmaker vlakbij mijn hotel. Ik wist niet goed hoe ik hiervoor een afspraak kon maken met de verhuurder en ook was ik niet vertrouwd met het – voor mij – chaotische verkeer van linksrijdende voertuigen in Tanzania.

Een vraag aan mijn vriend Mramba loste alles op: hij stelde mij voor aan Joshua, een jonge inwoner van Arusha, die perfect Esperanto sprak. Samen met twee andere Tanzanianen trokken we naar de fietsenwinkel. Joshua kon een goede prijs bedingen voor de huur van vier fietsen en we kregen drie uur voor onze uitstap, een uur meer dan ik vroeg. Joshua gidste, ik volgde in zijn spoor en de twee vrienden reden

achter mij. Onderweg bezochten we onder meer een mooi gebouw van een technische school waar Joshua lessen volgde. Hij loodste mij voorbij de bewaking. Onderweg zagen we ook een nieuw winkelcentrum met een mooie binnenkoer. Bij de kunstgalerij namen we een pauze om een koffie te drinken, eens goed rond te kijken en enkele foto's te maken. Daarna reden we richting het centrum van Arusha en kwamen voorbij de grote marktplaats, waar veel mensen alle soorten waren verkochten. Via het rond punt aan de klokkentoren reden we terug naar het hotel: een mooie uitstap van 14 km om de omgeving te verkennen.

Eddy Van den Bosch

Aan de kunstgalerij AFRICAN ART GALLERY (foto: EddyVan den Bosch)

BOODSCHAP VAN DE CONGRESDEELNEMERS IN TANZANIA

De 854 deelnemers aan het 109de Universele Congres van Esperanto (UC), die van 3 tot 10 augustus 2024 uit 65 landen naar Arusha (Tanzania) waren gekomen, bespraken het congressthema “Taal, mensen en milieu voor een betere wereld”. De aanwezigen discussieerden niet alleen over het thema maar stonden ook model voor een betere wereld, waarin mensen uit veel verschillende landen vreedzaam kunnen samenleven en communiceren zonder vertalers, dankzij de internationale taal Esperanto.

De deelnemers zijn verheugd over het grote succes van het eerste Universele Esperantocongres in Afrika. De organisatie van dit congres bewijst dat ook in Afrika een beweging voor een neutrale, internationale taal, met name Esperanto, actief is, dat die actief is in veel landen van het Afrikaanse continent en dat de Afrikaanse esperantisten een waardevolle bijdrage leveren aan de universaliteit van de mondiale Esperantobeweging. Met evenveel vreugde noteerden de deelnemers dat veel jonge mensen in Afrikaanse landen Esperanto leren in cursussen en dat er in veel Afrikaanse landen plannen zijn om meer cursussen te organiseren om zo meer mensen in staat te stellen via Esperanto persoonlijke internationale contacten te leggen.

De congresdeelnemers roepen alle mensen op om het leefmilieu te beschermen, omdat een gezond milieu een voorwaarde is om de doelstelling, het bouwen aan een betere wereld, te bereiken. Zij roepen alle mensen op aarde op om het gebruik van transportmiddelen te overwegen die minder energie verbruiken, bij voorkeur uit duurzame bronnen zoals zon of wind, en om samen te werken om de uitstoot van broeikasgassen te compenseren zolang het nog niet mogelijk is om het gebruik ervan te vermijden.

De deelnemers stellen met voldoening vast dat het Swahili functioneert als een supranationale

taal, die contacten tussen inwoners van verschillende staten van de Oost-Afrikaanse Gemeenschap (EAC) mogelijk maakt zonder het gebruik van een taal van voormalige koloniale rijken. Ook de andere Afrikaanse talen verdienen steun. Het is noodzakelijk om de taalrechten van hun sprekers te erkennen, vooral in het basisonderwijs, in overeenstemming met de aanbevelingen van UNESCO. Dat is de basis voor vrede, voor een betere wereld.

Voor mondiaal wederzijds begrip is een gemeenschappelijke, neutrale internationale taal nodig, die iedereen naast zijn moedertaal kan spreken. **De deelnemers stellen met vreugde en trots vast dat ook op dit congres duidelijk werd dat Esperanto uitermate geschikt is voor dat doel.**

*Resolutie van het 109-de Esperanto-Wereldcongres, Arusha, Tanzania
vertaling: Piet Glorieux*

HANDICAPACITEITEN* EN ESPERANTISTEN BIJ UNESCO

“Handicap. Sport en werk: iedereen wint door fysieke en mentale oefening” was de aanleiding voor een woordspeling, maar tegelijkertijd ook de serieuze titel van een congres in het Parijse gebouw van de UNESCO, op 9 september, in aanwezigheid van esperantisten. Een handicap kan niet alleen een obstakel zijn voor de drager ervan, maar ook diens competenties uitbreiden. Bovendien bevordert het beoefenen van sport de integratie op de arbeidsmarkt door de opgedane ervaring en het verhoogde zelfvertrouwen. Dit helpt op zijn beurt om de kijk van de samenleving op een gehandicapte te veranderen, en vaak zelfs het zelfbeeld van de betrokkene.

Dit waren de kernboodschappen van het evenement in Parijs, dat strikt genomen niet door UNESCO zelf werd georganiseerd, maar wel onderdak kreeg bij UNESCO. Het congres werd gesponsord door de permanente delegatie bij UNESCO van een Afrikaanse staat, de Unie der Comoren, samen met zeven ngo's, waaronder de UEA (Wereld-Esperantovereniging).

Het evenement werd voorgezeten door esperantiste Nathalie Kesler, oprichtster en hoofd van de vredes-ngo Pangee, echtgenote van UEA-bestuurslid François Lo Jacomo. Tientallen mensen die actief zijn in de gehandicaptensport of in meer algemene, aanverwante domeinen, werden uitgenodigd en geïnterviewd. De bekendste gast was Yannick Noah (*1960), ooit een wereldberoemde tennisser, Fransman, zanger, inmiddels ook bekend door zijn maatschappelijke betrokkenheid, onder meer bij de hulp aan arme kinderen. Zijn tussenkomst werd naar het Esperanto vertaald door Cyrille Hurstel.

In totaal zaten, naast de professionele tolken naar het Engels en het Frans, immers drie Esperantosprekers in de vertaalcabine om die dag naar het Esperanto te tolken: behalve Hurstel tolkten István Ertl uit het Frans en het Spaans en Edmund Grimley Evans uit het Engels. Een van de tientallen sprekers was de UEA-voorzitter, Duncan Charters. Hij was de enige op het podium die Esperanto gebruikte en daarom alle leden van het misschien wel 200-koppige publiek noopte tot het opzetten van een hoofdtelefoon. Charters trok eloquent een parallel tussen de situatie van

iemand met een taalhandicap, waaraan Zamenhof probeerde te verhelpen, en andere handicaps.

Een andere Esperantospreker op het podium was Pierre Dieumegard, ook activist van de politieke partij EDE (Europa - Democratie - Esperanto), die het in het Esperanto had over verschillende woorden en uitdrukkingen rond het thema van het congres en in het Frans sprak over zijn persoonlijke ervaringen als verlamd persoon.

Er waren nog meer getuigenissen, zoals die van een vrouw die plotseling haar benen en armen had verloren door een extreem geval van malaria, of die van een jonge vrouw die leed aan de spierziekte myoclonische dystonie. Drie rondetafelconferenties behandelden kwesties die verband hielden met sport, arbeidsmarkt en algemene sociale aspecten van handicaps. Dansshows van gehandicapten vormden de intermezzo's. Voor de hapjes bij het onthaal en bij de lunch zorgden ngo-vrijwilligers. Uiteraard werd er voortdurend verwezen naar de Paralympische Spelen, die de dag voordien in dezelfde stad waren geëindigd.

Een terminologische uitdaging in het Esperanto vormde het frequente voorkomen van verschillende woorden en uitdrukkingen die verband hielden met het thema zoals handikapito, handikapulo, plurhandikapito, rulseĝo, rugbeo, ŝanĝado de la socia alrigardo enzovoort. Het gebruik van de woorden malkapablulo, en zeker kriplulo, moet beslist vermeden worden, ook al vindt men die nog in – voorts relevante – Wikipedia-artikelen.

Het is niet de eerste keer dat de samenwerking tussen UNESCO en de UEA zich concretiseert in deelname aan evenementen in Parijs. Bij andere gelegenheden werd op een gelijkaardige manier getolkt, zoals op de Zamenhofdag in 2008 en op een conferentie over de staat van het Esperanto in 2017.

(*) Het congres had plaats onder de naam “Handicapités et sport...”

*István Ertl
uit Libera Folio van 17 september 2024
vertaling: Piet Glorieux*

Esperantoclubs in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be - www.esperanto.be/antwerpen
La Verda Stelo: Klaas Dijkstra (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com - <https://paco-kaj-justeco.weebly.com>

GENT

La Progreso, Katja Löddör, Peter Benoîtlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be - www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com - <https://laerikejo.wordpress.com>

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 0472 25 79 18, piet.glorieux@gmail.com, Jean-Pierre Allewaert, Leeuw van Vlaanderenlaan 35/0011 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com - www.esperanto-kortrijk.info

LEUVEN

Esperanto 3000, Myriam Van der Steen, Albert Stainierstraat 1, BE 3001 Heverlee, tel.: 0497 47 35 38, leuven@esperanto.be - www.esperanto3000.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be - www.esperanto.be/limburg

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant, Duinenstraat 74 /0201 BE-8400 Oostende, tel.: 059 44 82 50, anne.brabant@telenet.be - www.esperanto.be/oostende

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Piet Glorieux
Secretaris: Johan Van Eenoo
Penningmeester: Johan Donckerwolcke
Bestuursleden: Alex Humet, Ben Indestege

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be - www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF), Yves Nevelsteen,
yves.nevelsteen@gmail.com - www.esperanto.be/bef

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars), Marc Cuffez, Torhoutsesteenweg 453 bus 0003, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be
<https://ilei.info>

Esperanto-Numismatika Asocio (ENA), Bert Boon, Lijsterbeslaan 13, 9630 Munkzwalm, tel.: 0472 73 48 30, bert.boon@skynet.be

Verdaj Skoltoj.

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.: 0485 51 75 52, info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Valona Esperanto-asocio, V.Esp-o

p/a Jean Annet, Rue de la Terre Franche 31 - 5310 Eghezée, tel.: 0495 10 32 30, esperanto.wallonie@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl - www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Officejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

www.esperanto.be/horizontaal

<https://esperanto.events>

plusendas al

<https://eventaservo.org>

Eventoj en via regiono aperas en Eventa Servo de UEA. Jen la facilaj landaj ligiloj:

- Belgio be.esperanto.events
- Francio fr.esperanto.events
- Germanio de.esperanto.events
- Nederlando nl.esperanto.events

Ekzistas tia ligilo por ĉiuj landoj de la mondo!

Estas tre facile por:
komuniki, memori,
tajpi – ankaŭ por
ne-esperantistoj!

Giften vanaf 40,00 euro aan de VEB komen in aanmerking voor belastingvermindering.
Gelieve uw rijksregisternummer te bezorgen aan de Vlaamse Esperantobond.